

ÇAĞDAŞ
URDU
EDEBİYATI
SEÇKİSİ

Derleyen ve Çeviren:
Celal Soydan

HECE

inceleme

Prof. Dr. Celal Soydan: 1964 yılında Gümüşhane’de doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini bu şehirde tamamladıktan sonra 1984-88 döneminde Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü Urdu Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı’nda lisans eğitimi gördü.1988-91 Punjab Üniversitesi-Lahor, Pakistan’da Urdu Dili Diploma ve İleri Düzey Diploma eğitimini tamamladı. 1991-93 yılları arasında aynı üniversitede Urdu Dili ve Edebiyatı yüksek lisans eğitimini Turki men Mutala’-ye İktbal (Türkiye’de İktbal Çalışmaları) konulu tez çalışmasıyla tamamladı. 1994 yılında A.Ü. DTCF, Urdu Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı’nda Araştırma Görevlisi olarak akademik kariyerine başladı. Urduca Manzum ve Mensur Eserleri Işığında Muhammed İktbal konulu doktora çalışmasını 1999 yılında tamamladı. 2005’de Doçent, 2010 yılında Profesör oldu. 2014 yılında halen görevini sürdürmekte olduğu İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi’ne atandı. Yurtiçi ve yurtdışında yayımlanmış makalelerin yanı sıra çeşitli yayınevleri tarafından yayımlanmış kitap çalışmaları vardır:

Pakistan-Hindistan Öyküleri, Hece Yayınları, Ank.2018

Urdu Dilinin Türk Asıllı Efsane Şairi Mirza Esedullah Han GALİB, Hece Yayınları, Ankara 2018

İktbal’e Dair, Hece Yayınları, Ank. 2016

Makaleler-İktbal, (Muhammed İktbal) Hece Yayınları, Ank. 2015-2017

İslam’da Dini Düşüncenin Yeniden Yapılandırılması (Muhammed İktbal) Hece Yayınları, Ank. 2013

Hareket Zili (Muhammed İktbal), Hece Yayınları, Ankara 2013

Cebrail Kanadı (Muhammed İktbal), Hece Yayınları, Ankara 2013

Musa Vuruşu (Muhammed İktbal), Hece Yayınları, Ankara 2013

Hicaz Armağanı (Muhammed İktbal), Hece Yayınları, Ankara 2013

Urdu-Türkçe/Türkçe-Urdu Sözlük, (Prof. Dr. A.B. Aşraf/ C. Soydan) Türk Dil Kurumu, 2012

Nutuk (Urdu) (Prof. Dr. A.B. Aşraf/ C. Soydan), Atatürk Kültür Dil ve Tarih Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi, 2011

Çağdaş Urdu Edebiyatı Seçkisi, Elips Kitap, Ank. 2010

Alamut Cenneti, (Roman, Abdul Halim Şerar), Kyrhos Yayınları, Ank. 2009

Urdu-Türkçe Sözlük, Muktadara Kaomi Zuban, Pakistan 2009

Galib Divanı, T.İş Bankası Kültür Yayınları, İst. 2008-2017

Ganj Yunağının Öyküsü, İmge Yayınevi, Ankara 2007

Ölümüne İlişkin Bir Yazı, İmge Yayınevi, Ankara 2005

Pakistan-Hindistan Öyküleri, İletişim Yayınları, İstanbul 2001

Aşk ve Tutku; On Uzun Manzume (Muhammed İkbâl), Akçağ Yay., Ank.
2000

**ÇAĞDAŞ URDU
EDEBİYATI SEÇKİSİ**

Derleyen ve Çeviren: Celal Soydan

Hece Yayınları: 574

İnceleme

©Hece Yayınları

Birinci Basım: Ocak 2010, Elips Kitap

İkinci Baskı: Nisan 2020

Kapak Tasarımı

www.sarakusta.com.tr

Teknik Hazırlık

www.hece.com.tr

ISBN: 978-605-7547-64-4

Baskı

Emsal Matbaa Tanıtım Hizmetleri San. ve Ltd. Şti.

HECE Basın Yayın Reklamcılık San. Tic. Ltd. Şti.

Konur Sokak No: 39/1-2 Kızılay-Çankaya/Ankara

T: (0 312) 419 69 13 F: (0 312) 419 69 14

e-posta: hece@hece.com.tr

Sertifika No: 17672

İÇİNDEKİLER

ŞİİR SEÇKİSİ

Mecid Emced/Çiçek Taburu /	11
Bugün /	12
Yaşam, Ey Yaşam /	13
Göçenler /	15
Yaşam Diyarı /	16
Gazel /	17
Ey Halkım /	18
Gazel /	19
Şehrin Genişletilmesi /	20
N. M. Raşid/Takdim /	21
Onu Aşka Aşına Etmeyeyim /	22
İntikam /	23
Ezel Büyüsü /	24
Ayyaş /	26
Petrol Tacirleri /	27
İsrafil'in Ölümü /	29
Raks /	31
Virane Sebe /	33
Feyz Ahmet Feyz/Benden Eskisi Gibi Aşk Bekleme /	35
Bir Süre Daha Canım /	36
Konuş... /	37
Kederlenme, Kederlenme /	38
Aşk Acısının Ölümü /	39
Ümit Kapısı Dilencisi /	40
Yalnızlık /	41
Gazel /	42
Dhakkadan Dönüşte /	43
Kesildi Taş Yağmuru /	44
İbn-i İnşa/Gazel /	45
Kapıyı Açık Bırak /	47

Her Şey Boş, Hepsi Vesvese / 48

Gazel / 50

Gazel / 51

Nasir Kazmi/Gazel / 53

Gazel / 54

Gazel / 55

Gazel / 57

Gazel / 58

Gazel / 60

Ahmet Firaz/Gazel / 61

Gazel / 63

Gazel / 64

Gazel / 65

Gazel / 66

Gazel / 67

Hayaller Ölmez / 68

Pervin Şakir/Hayal / 69

Raks / 70

Kokunun Dili / 72

Gazel / 73

Ayna / 74

Teklif / 75

Beklenti / 76

Öneri / 77

Ey Kâinatın Yaratıcısı! / 78

II. HİCİV-MİZAH YAZILARI

Patris Buhari/Sinema Tutkusu / 81

Ben Bir Kocayım / 87

Saccad Haydar Yıldırım/Beni Dostlarımdan Kurtarın / 97

Muştak Ahmet Yusufi/Hasta Düşerseniz / 109

Kahve / 124

İbn-i İnşa/Birlikten Kuvvet Doğar / 135

Kaplumbağa İle Tavşan / 138
Bilge ve Acem Köle / 140
Ataulhak Kasmi/Çodhri Allahusaya / 143
Pir Sahib Hathora Şerif'in Vasiyetnamesi / 147
Kudretullah Şahab/Yâr Acısı / 153
Karnal Muhammed Han/Tüsi'nin Papağanı / 159
Fikir Tonsvi/Kendime Muhalefet / 167

III. GEZİ YAZILARI

Mustansar Hüseyin Tarar/İstanbul'un Ekber Han'ı / 179
Erzurum'da Hazan / 184
A. B. Eşref/Binbir Gece Şehri / 201
Ataulhak Kasmi/Kraliçe Edası / 215
Pahtonistan Oteli / 218
Rafik Dogar / 221
Londra Programım / 221

IV. ÖYKÜ

Saadat Hasan Mantu/Üç Buçuk Âne / 237
Yol Kenarında / 245
İntizar Hüseyin/Kızıl Köpek / 251
Ahmet Nedim Kasmi/Dağların Karı / 271
Elaan / 284
İyilik / 293
Mazhar-UI-İslam/Sağanak / 307
Raftan Düşen Kitap / 310

YAZARLAR HAKKINDA / 313

ŒİR SEÇKİSİ

MECİD EMCED

ÇİÇEK TABURU

Bugün üstünde yürüdüğünüz sokağın kabarmış zemini,
çocuklar, gelin anlatayım size geçmiş yılların o güzelim
ocak aylarının hikayesini.
O zamanlar yeniydi.

Sabahları uzun paltolu adamlar¹ sokakta gezinirlerdi
gözlemeye benzer yüzleri bize dönerdi
ama biz konuşmamıza devam eder, yürür giderdik.
Durmaz, sallana sallana yanımıza gelir
yapay tebessümleriyle,
“Ufaklıklar, siz üşümüyor musunuz?” derlerdi.
Hepimiz kocaman çantalarımızı sırtlamış
yazı tahtalarımız ellerimizde
gömleklerimizin yaka uçları kıvrık, düğme deliklerinde
sert havanın ayazını gözlerimize çeker
yürümeği kesmeden, kendimizi pek tutarak:
“Hayır, ne üşümesi! Biz üşümüyoruz ki!”

Çocuklar, üstünde yürüdüğünüz şu parkelerle yaşıtız biz.
Bugün, sabahın donuk güneşinde parlayan
giydiğiniz şu önlükler
yeni bir kaderin giysisidir.
Ey parlak çiçek taburunda yürüyenler!
Bilin ki şimdi bu kaldırımda durup sizi seyredenler,
bugün sizlere nasip olan çocukluk hayalleriyle
çocuklukları geçen insanlardır.

¹ İngiliz askeri

BUGÜN

Ebediyet denizinin bir dalgasında yaşam nilüferim yüzmekte.
Duyulmamış, daimi bir melodi ritmi: Acıklı, mutsuz, karmaşık,
ki o bir anlığına, düzensiz nefesimle birleşip koroya dönüştü.
Zamanın uçsuz bucaksız sonsuzluğundaki anlık yaşam miadı
Ayın, güneşin doğuş batışının sonsuz deviniminin birkaç anı
Bu pırpır eden parıltı hikâyesi; bu ürküten karanlık kıssası
İşte benim zamanımda olan; işte içinde ben olduğum zaman,
İşte hepsi bu, ezel ve ebet hazinelerinden nasibim. İşte payım.

Nereden bileyim; zaman tanrıçasının süslü savaşı arabasının
tekerleri altında ezilen kader oyuncularını,
zaman hengâmelerini, yüzyılların yüzlerce düşünüyü?
Bana ne, son nefesimden sonra da dünya omzunda salınaduran
zevalsiz ay ve yıl şelalesinin bir ucu yıldızlara değip duracaksa.
Ama ah bu kısacık an! Yaşamım olan, beni var kılan.
Benim olan! Tasarrufumda ağzına dek dolu bir kadehtir elimde.
İşte hepsi bu! Bu gece gündüz meyhanesindeki tüm payım!
Sadece varoluş acısıyla mücadele mühleti!
Sadece ağlayıp sızlamaya çabalama fırsatı.

Sabah prensesinin mest gözlerinden bugün şarabı damlayıp
yaşamım olarak düştü. Minik kuşlar çatıda ötmeye başladı!
Bir esinti penceresinin önündeki fesleğenin dallarını salladı.
Komşu avluda su musluğuna çarpan bilezik sesleri çınladı.
İşte bugün dünyası benim; kederli yürek atışlarımın muhafızı
Gözyaşlarıyla yıkanmış birkaç sabah, ahlarla dolu birkaç gece!
İşte bu örüntüden bakmalıyım göz menzili dışındaki her yere.

YAŞAM, EY YAŞAM

Cüppeli ve çaresiz
durmaktayım eşliğinde, yaşam
mülteci ve kayıp
cüppeli ve çaresiz.
Ey diken kaplı cihanın ışığı
Yaşam, ey yaşam!

Eşliğindeyim; parıldayan örgüler arkasından
dinliyorum, hafif kahkaha melodilerini,
çınlayan kadeh sesleri arasında
sıcak, derin, konuşmalar silsilesini.
Can ocağının daimi ateşi
ve burada, sokakta cüppeli ve çaresiz.
Ben ki bir anın yüreği
her atışında gümbürder her iki cihanın karanlığı
yaşam, ey yaşam.

Ne kadar gölge raks etmekte
kapının çiçek motifli perdesinde?
Ne kadar gölge, ne kadar akis
ne kadar yaratık raks etmekte?
Oysa sen günler fiçısına dayamış dirseğini
dudağında kadeh
dinlemektesin dans eden yüzyılların adımlarının ahengini
ölümsüz mutlulukların düzensiz seslerini
örtülerin savrulmaları, halhal çınlamalarını.
Bu tarafta, dışarıda, yokluk sokağı başında
bir fırtına, bir amansız sel
batmak üzere gün-gece kayıklarım.
Ey gönül çelen yaşam
Şuh bakışlarınla bana doğru da baksan
Yaşam, ey yaşam!

GÖÇENLER

Geceydi; yarı parlak meşalelerin ışığı
Geceydi; susamış gözler, gülen yüzler kalabalığı
Masalarda rengârenk kadehler
Dudaklar arzular ateşi yudumluyordu!

Ne zaman org teline çarparsa vahşi bir temenni haykırışı
Çın çın ötmekte gönül beldeleri,
Göz kapaklarını eğmekte meşale alevleri
Raks eden bedenler ormanında harlanıverir arzular ateşi

Ah, o sınırlı ahenkler içinde sıkışan terennümler;
Fırtınaya tutulmuş kayıktan birinin kayıp sahile seslenmesi!
Ah, o yaralı sinelerden kabaran kahkahalar;
Köz savrulan fırtınada
biçare yolcunun bilinmez menzile seslenmesi!

Vah, o kendinden geçenler
Mest kuşlar ki yanan kanatları yürek ateşlerine yelpaze
Hangi zifiri karanlıkta kayboldular?
Gittikleri yerde huzur ışığını mı buldular?
O, gece boyu yarı parlak meşaleler gibi gülümseyen ışığı!
O, kendi dünyalarında ışıyıp kendi gönüllerinde sönen ışığı!